

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI i KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI i KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel./Fax (0-32) 255-26-47, Tel./Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 20.11.2003r.

RKT-61-s-89/03/SG

DECYZJA Nr RKT-51/2003

I. Na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Kredyt Bank S.A., ul. M. Kasprzaka 2/8, 01-211, Warszawa, polegające na naruszeniu art. 4 ust.2 pkt. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1081 z późn zm.), w ten sposób że w „umowie kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” nie zamieszczono informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument i **nakazuje się** zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 23 c ust. 1 w związku z art. 23 a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Kredyt Bank S.A., ul. M. Kasprzaka 2/8, 01-211, Warszawa, polegające na tym, że w „umowie kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” Kredyt Bank S.A. stosuje postanowienie wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone tj.: „*Spory wynikłe z wykonywania niniejszej umowy rozstrzygane będą przez Sąd właściwy dla siedziby jednostki organizacyjnej Banku*” i **nakazuje się** zaniechanie jej stosowania.

III. Na podstawie art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68) po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

określa się Kredyt Bank S.A., ul. M. Kasprzaka 2/8, 01-211, Warszawa, środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu wykonania nakazu, polegające na

zaniechaniu stosowania we wzorcu „umowy kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych”, oraz w umowach niewykonanych w dacie uprawomocnienia się decyzji, postanowień naruszających przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1081 z późn. zm.) oraz postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

IV. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 i art. 80 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2003r. Nr 86, poz. 804) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. z 2002r. Nr 18, poz. 172; Dz.U. z 2003r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

postanawia się zobowiązać Kredyt Bank S.A., ul. M. Kasprzaka 2/8, 01-211, Warszawa, do poniesienia kosztów niniejszego postępowania w wysokości 23 zł (słownie złotych: dwadzieścia trzy).

Uzasadnienie

W dniu 20.08.2003r. wszczęte zostało z urzędu w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania przez Kredyt Bank S.A., ul. M. Kasprzaka 2/8, 01-211, Warszawa, (zwany dalej Bankiem) bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Postępowanie zostało wszczęte na skutek informacji uzyskanych w toku przeprowadzonego przez Organ Antymonopolowy postępowania wyjaśniającego (RKT-421-K-23/03/SG) w sprawie ustalenia czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowy interes konsumentów w zakresie przestrzegania przez ww. przedsiębiorcę ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001r. Nr 100, poz. 1081 z późn. zm.). W toku ww. postępowania wyjaśniającego, w dniu 04.06.2003r. przeprowadzona została kontrola w Kredyt Bank S.A., Oddział I Katowice ul. Szafranka 2-4.

W wyniku analizy dokumentów zebranych w toku powyższej kontroli oraz niniejszego postępowania - faktycznie zawarte umowy o kredyt konsumencki (karty nr 4 do nr 11 *verte*, nr 12 do nr 21 *verte*), stwierdzono, iż w „umowie kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” nie znajduje się informacja o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, wbrew zapisom zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim, który stanowi, że informacja taka stanowi jeden z niezbędnych elementów dokumentu umownego.

W toku analizy ww. umów (karty nr 4 do nr 11 *verte*, nr 12 do nr 21 *verte*, karta nr 73 do nr 85 oraz nr 94 do nr 98) stwierdzono także, iż Bank w ww. umowach stosuje postanowienie o treści „*Spory wynikłe z wykonywania niniejszej umowy rozstrzygane będą przez Sąd właściwy dla siedziby jednostki organizacyjnej Banku*”. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 31.01.2003 r. o sygn. akt XVII Amc 31/02 uznał za niedozwolone postanowienie o treści „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie*.”, które w dniu 30.06.2003r., w pozycji 41, zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W odpowiedzi na postanowienie o wszczęciu postępowania Bank poinformował (karta nr 23), że w obowiązującej w Banku umowie wzorcowej kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych, w § 11 ust. 2 zamieszczono zapis informujący kredytobiorców o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat przygotowawczych, do zapłacenia których zobowiązany jest kredytobiorca. Bank wyjaśnił także, iż z nieznanymi przyczyn w umowach sporządzonych w I Oddziale Kredyt Banku S.A. w Katowicach w § 11 nie umieszczono ww. ust. 2. Zdaniem Banku

błąd ten miał charakter incydentalny i nie był powtarzany w innych jednostkach Banku i na dowód swych twierdzeń przedstawił umowy (karta nr 73 do nr 85 oraz nr 94 do nr 98) zawierane przez inne jednostki organizacyjne Banku. Odnośnie stosowania postanowień wpisanych do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Bank wyjaśnił, że zapis ten zostanie niezwłocznie usunięty z wzorców umów oraz umów zawieranych z klientami Banku, podnosząc jednocześnie, iż kwestionowany zapis wpisany został do rejestru w dniu 30.06.2003r., a krótki okres jaki upłynął od wpisania ww. zapisu do rejestru spowodował, że nie dokonano jeszcze odpowiedniej modyfikacji umów. W tym miejscu zauważyć należy, iż w umowach z dnia 22.08.2003r. (karty nr 73 do nr 85) oraz z dnia 09.09.2003r. (karty nr 94 do nr 98) znajdował się kwestionowany zapis.

Organ Antymonopolowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w art. 23 a ust. 2 stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed godzącymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem (zakazanych przez przepisy innych ustaw) działaniach przedsiębiorców. Tworząc katalog działań, które będą uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca posłużył się zwrotem „w szczególności”. Oznacza to, że wskazany katalog ma charakter przykładowy. Zamiarem ustawodawcy było uznanie za praktykę działań, które naruszyły przepisy innych ustaw. W przepisie art. 23 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie ma odwołania do konkretnych ustaw, z tego względu, że byłoby to sprzeczne z zasadami poprawnej legislacji, ale też niepotrzebnie ograniczało Organ Antymonopolowy w jego decyzjach w sprawach niedozwolonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Normy materialnoprawne istotne z punktu widzenia wydania decyzji znajdują się w innych ustawach, poza ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. Organ Antymonopolowy wydając decyzję, o jakiej mowa w art. 23 c ww. ustawy, musi zatem zastosować inne ustawy i na podstawie ich przepisów ocenić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne. Przesłankami zastosowania art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w przedmiotowej sprawie jest wykazanie bezprawności działań przedsiębiorcy polegających na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec powyższego, aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek:

- bezprawne działanie przedsiębiorcy,
- działanie powyższe narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Pierwszy z zarzutów obejmował podejmowanie przez Bank bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w ten sposób, że w „umowie kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” nie zamieszczono informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument zgodnie z art. 4 ust 2 pkt. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim.

Warunki udzielania kredytów konsumenckich zostały uregulowane w ustawie z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 2 ww. ustawy przez umowę kredytu konsumenckiego rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej „kredytodawcą” udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Artykuł 4 ust. 2 ww. ustawy precyzyjnie wskazuje obligatoryjną zawartość

dokumentu umownego, przede wszystkim chroniąc prawo konsumenta do rzetelnej informacji. Wobec powyższego dokument umowny musi być tak sformułowany, żeby konsument nie posiadał najmniejszych wątpliwości co do zakresu swoich uprawnień. Jednym z niezbędnych elementów dokumentu umownego jest także informacja o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji do których zapłaty zobowiązany jest konsument (art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie konsumenckim). Ustawodawca przesądził, iż pewne informacje bezwzględnie muszą zostać zawarte w dokumencie umownym - zgodnie z uzasadnieniem rządowym do projektu ustawy o kredycie konsumenckim „w art. 4 ust. 2 oraz art. 5 wyliczone zostały postanowienia umowne, które winny się znaleźć w dokumencie umowy” (projekt wraz z uzasadnieniem dostępny na stronach www.sejm.gov.pl). Należy wobec powyższego przyjąć, iż ww. artykuły ustawy o kredycie konsumenckim określają minimalną treść dokumentu umownego.

Z uwagi na fakt, iż w części faktycznie zawartych „umów kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” Bank nie zamieścił informacji, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 9 ustawy o kredycie konsumenckim spełniona zostaje przesłanka bezprawności działania przedsiębiorcy.

W myśl art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dla stwierdzenia, że przedsiębiorca stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów niezbędne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek: działanie przedsiębiorcy musi być bezprawne i zarazem naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Wobec powyższego drugą przesłanką, której wykazanie jest niezbędne dla stwierdzenia, iż przedsiębiorca stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów jest ustalenie, iż jego bezprawne działanie narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, co wynika z treści art. 1 ust. 2 tej ustawy. Zbiorowy interes konsumentów znaczy dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, jak i wtedy, gdy działania te wywołują inne niekorzystne zjawiska. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w odniesieniu do konsumentów chroni ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Działaniami antykonsumenckimi są jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerokiego kręgu uczestników rynku.

Zdaniem Organu Antymonopolowego zakwestionowane w przedmiotowej decyzji działanie Banku polegające na tym, że w „umowie kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” nie zamieszczono informacji o łącznej kwocie wszystkich kosztów, opłat i prowizji, do których zapłaty zobowiązany jest konsument - godzi w interes konsumentów, naruszając go, ponieważ konsumenci nie mogą korzystać z zagwarantowanego zapisami ustawy o kredycie konsumenckim prawa do informacji, a także zachwiana jest równowaga stron umowy założona przez ustawodawcę w ww. ustawie – to konsument, wbrew intencjom ustawodawcy, staje się słabszą stroną stosunku zobowiązaniowego. Do stwierdzenia stosowania przedmiotowej praktyki niezbędne jest wykazanie, iż bezprawne działanie przedsiębiorcy godzące w interes konsumentów, dotyczy tzw. zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zidentyfikować tzn. aktualnych, a zwłaszcza potencjalnych klientów oddziału Banku, gdyż umowa której dotyczył zarzut była częścią oferty skierowanej do nieograniczonego kręgu odbiorców i każdy zainteresowany „umową kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych” został dotknięty przedmiotową praktyką. Konsumentowi, który zawiera umowę nie jest dostarczana informacja w takim zakresie w jakim ustawodawca przesądził, że jest to konieczne. Konsument zmuszony jest samodzielnie dokonywać stosownych obliczeń co utrudnia mu właściwą ocenę skierowanej do niego oferty, jak i właściwe określenie zakresu ciążących na nim obowiązków. Jakkolwiek kwestionowane zachowanie istotnie wystąpiło jedynie w przypadku jednego z oddziałów banku, to okoliczność ta nie może stanowić przesłanki dla której zmieni się negatywna ocena takiego działania.

W związku z powyższym należy stwierdzić, iż w niniejszej sprawie został naruszony zbiorowy interes konsumentów i tym samym zasadne było podjęcie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów dla odpowiedniej ochrony konsumentów. Spełniona została zatem druga przesłanka konieczna do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W przedmiotowej sprawie zaistniały łącznie obie przesłanki konieczne do uznania zachowania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów - bezprawne działanie przedsiębiorcy i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie I sentencji.

Bankowi zarzucono również podejmowanie bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 23 a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w ten sposób, że w „umowie o kredyt złotowy” Bank stosuje postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone tj.: „*Spory wynikłe z wykonywania niniejszej umowy rozstrzygane będą przez Sąd właściwy dla siedziby jednostki organizacyjnej Banku*”.

Jak to już wspomniano art. 23 a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, że za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o których mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego. Przez stosowanie niedozwolonych postanowień umownych rozumieć należy realizowanie zawartej umowy w oparciu o zakazane postanowienia, tak więc realizację umowy w sposób zakazany. Jak wykazano powyżej, przedsiębiorca naruszył prawo poprzez stosowanie zakazanych postanowień wpisanych do rejestru niedozwolonych postanowień umownych. Posługiwanie się postanowieniem, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone, jest zakazane z mocy prawa.

Jak już wspomniano w toku postępowania Bank podniósł, iż kwestionowany zapis niezwłocznie zostanie usunięty z wzorców umów oraz umów zawieranych z klientami Banku, a także, iż krótki okres jaki upłynął od wpisania ww. zapisu do rejestru spowodował, że nie dokonano jeszcze odpowiedniej modyfikacji umów. Argument powyższy nie może jednakże stanowić usprawiedliwienia dla stosowania ww. postanowienia po tej dacie nawet z uwzględnieniem czasu niezbędnego na aktualizację wzorców umów proponowanych konsumentom. Zgodnie z art. 479⁴⁵ k.p.c. § 1 i § 2 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów prowadzi na podstawie prawomocnych wyroków uwzględniających powództwo w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, rejestr postanowień wzorców uznanych za niedozwolone. Zgodnie z § 3 rejestr ten jest jawny. Zgodnie z ww. zapisami każdy z przedsiębiorców może uzyskać stosowne informacje, o ile dochowa należytej staranności. Ułatwieniem jest publikacja ww. rejestru w formie elektronicznej na stronie www.uokik.gov.pl, co oznacza, że dostęp do ww. informacji jest bardzo łatwy. Niejako na marginesie należy dodać, iż bardzo istotną wskazówkę co do dopuszczalności zapisów w taki czy inny sposób ograniczających właściwość miejscową sądu stanowią zapisy art. 385³ pkt 23 k.c. w powiązaniu z art. 27 k.p.c. do 46 k.p.c.

Ze względu na rozszerzoną skuteczność klauzul (art. 479⁴³ k.p.c. – wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.), spełniają one funkcję podobną do przepisów prawa. Tak więc, dokonując oceny treści postanowień umownych wykorzystywanych przez przedsiębiorców we wzorcach umownych należy wykorzystywać reguły interpretacji wykształcone w nauce prawa i praktyce orzeczniczej (wykładnia językowa, systemowa, funkcjonalna i inna). Stąd też, niedozwolone będą takie postanowienia umów, które mieszczą się w „hipotezie” klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej. Treść klauzuli wpisanej do rejestru brzmi: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie.*”. Analiza porównawcza zapisów ww. klauzuli z klauzulą stosowaną przez Bank pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków. Zarówno klauzula wpisana do rejestru jak i klauzula stosowana przez Bank wskazuje na poddanie sporów pod rozstrzygnięcie sądu, którego właściwość określona jest według siedziby przedsiębiorcy, który ww. zapis stosuje. Różnice, które występują w przedmiotowych zapisach wynikają wyłącznie z zastosowania odmiennej stylistyki i w żaden sposób analiza ich treści nie pozwala na wyciągnięcie odmiennych wniosków. Każdy zatem spór związany z

zawartą umową podlegać będzie rozstrzygnięciu podejmowanemu przez sąd właściwy dla siedziby jednostki organizacyjnej oferenta – co więcej posłużenie się sformułowaniem „*siedziba jednostki organizacyjnej Banku*” bez sprecyzowania o jaką jednostkę chodzi jest tym bardziej naganne, gdyż liczba oddziałów Banku wynosi 96 (karty nr 26 do nr 30). Każdy z ww. zapisów wyłącza rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy miejscowo w przypadku gdy miejsce zamieszkania lub siedziby konsumenta będzie inne niż miejsce jednostki organizacyjnej Banku. Z tego względu konsument może być zmuszony do prowadzenia procesu przed sądem w miejscowości odległej od swojego miejsca zamieszkania, co w świetle ww. przepisu jest niedopuszczalne. Przedmiotowy zapis wyłącza także rozpoznanie sprawy przed sądem właściwym według właściwości przemiennej w świetle art. 33, 34, 35 k.p.c.

Porównanie dwóch przytoczonych powyżej zapisów pozwala zatem na stwierdzenie, iż ich treść w istocie nie różni się w sposób pozwalający na stwierdzenie, iż zapis zawarty w umowie Banku z konsumentem stanowi zapis, którego wykorzystanie we wzorcach umów nie zostało zakazane. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Sąd orzekając co do postanowienia, iż jest to niedozwolone postanowienie umowne stwierdza, iż kształtuje ono prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, równocześnie rażąco naruszając jego interesy. Praktyka polegająca na realizacji umów zawartych z konsumentami i zawierających niedozwolone postanowienia umowne, a także ewentualne zamieszczanie w nowo zawieranych umowach, postanowień, które zostały wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, narusza zbiorowy interes konsumentów.

W związku z powyższym należało orzec jak w punkcie II sentencji.

Zgodnie z art. 23 c ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów Organ Antymonopolowy w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w celu zapewnienia wykonania nakazu zaniechania jej stosowania.

W związku z powyższym, by usunąć trwające skutki naruszenia zbiorowych interesów konsumentów Kredyt Bank S.A. powinien wprowadzić zmiany we wzorcu „umowy kredytu gotówkowego w złotych na cele konsumpcyjne dla osób fizycznych”, mające na celu dostosowanie wzorca umownego do wymogów wynikających z ustawy o kredycie konsumenckim oraz usunąć z nich postanowienie wpisane do rejestru postanowień wzorców umów, uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., a następnie stosować zmienione wzorce umowne przy zawieraniu nowych umów. W celu realizacji nałożonego obowiązku Bank winien także odpowiednio zmienić treść umów już zawartych, które nie zostały jeszcze wykonane w dacie uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Stąd należało orzec jak w punkcie III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Organ Antymonopolowy rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku Organ Antymonopolowy stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty postępowania.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Kredyt Bank S.A. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania Organ Antymonopolowy w punkcie I i II sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania dla Organu Antymonopolowego, są wydatki w wysokości 23 zł związane z korespondencją pomiędzy Organem Antymonopolowym, a Bankiem. W związku z powyższym Organ Antymonopolowy postanowił obciążyć Kredyt Bank S.A. kosztami postępowania 23 zł (słownie złotych: dwadzieścia trzy). Stąd należało orzec jak w punkcie IV sentencji.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Na postanowienie zawarte w punkcie IV niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral